

utveckling med hjälp av ESIFs finansiella instrument

Europeiska socialfonden

Finansiella instrument

Finansiella instrument, som samfinansieras av Europeiska socialfonden, är ett hållbart och effektivt sätt att investera i tillväxt och utveckling av människor och deras kompetens i syfte att främja målsättningarna gällande sysselsättning och social integration i hela EU. Instrumenten kan stödja ett brett spektrum av utvecklingsmål till förmån för många typer av mottagare och medlen kan sedermera återanvändas till nya investeringar.

Den Europeiska socialfonden (ESF) - en av de Europeiska struktur- och investeringsfonderna - syftar till att öka sysselsättningen och ge alla människor likvärdiga möjligheter. Det är EU:s viktigaste verktyg för att hjälpa människor att få ett arbete (eller ett bättre arbete), att stödja integrationen av personer i utanförskap samt säkerställa att alla människor får likvärdiga möjligheter. Detta görs genom att investera i Europas invånare och deras kunskaper - anställda och arbetslösa, unga och gamla.

ESF har en total budget på 86 miljarder euro för perioden 2014-2020. Stödet är inriktat mot att ca 15 miljoner människor varje år ska komma in på arbetsmarknaden, förbättra sina färdigheter för att hitta arbete i framtiden eller för att förbättra den sociala integrationen av personer som befinner sig i utanförskap.

Stöd från ESF kan ges genom bidrag och, i allt större utsträckning, genom finansiella instrument.

Under perioden 2007-2013 har totalt 49 finansiella instrument - främst begränsat till stöd till SMF - använts i sju medlemsstater för att finansiera ESF åtgärder. Denna blygsamma användning indikerar att målgruppen för ESF-medel ofta saknar erfarenhet av att använda dessa instrument och är mindre vana vid att hantera marknadsmekanismer. Samtidigt innebär detta att det finns en stor potential för att effektivt ta itu med sociala frågor genom användning av revolverande fonder.

Finansiella instrument

- förväntas bli återbetalda;
- är revolverande, dvs. återbetalade medel används på nytt inom samma område;
- är lämpliga för ekonomiskt bärkraftiga projekt, dvs. sådana som förväntas generera tillräckligt med intäkter och besparingar för att kunna betala tillbaka mottaget stöd;
- är utformade för att attrahera medfinansiering från andra källor - inklusive privata investeringar – för att öka mängden tillgängliga medel, särskilt inom sektorer/områden där det finns problem med tillgång till finansiering;
- kan utgöras av lån, garantier eller eget kapital;
- kan även stödja utvecklingen av utbudssidan, genom att bidra till marknadsutveckling;
- kan komplettera bidrag; samt
- kan hanteras av nationella eller regionala banker, internationella organisationer som Europeiska investeringsbanken eller Europeiska investeringsfonden, genom finansiella mellanhänder, och (endast för lån och garantier) förvaltningsmyndigheterna.

På grund av de identifierade fördelarna med finansiella instrument kommer användningen av dem att utvidgas till **samtliga tematiska mål** under perioden 2014-2020. Användningen förväntas att intensifieras ytterligare på grund av förbättrad och mer flexibel tillämpning.

Finansiella instrument kan samfinansieras av ESF för att **stödja de investeringsprioriteringar som anges i de av medlemsstaterna och regionerna utformade operativa programmen för ESF**, förutsatt att de **motverkar ett marknadsmisslyckande**, dvs. inom verksamhetsområden som banker är ovilliga att låna ut till och/eller när den privata sektorn är ovillig att investera. Finansiella instrument kan exempelvis implementeras i situationer då det inte finns tillräckligt stöd för individer att engagera sig i icke-vinstdrivande projekt, när marknaden inte tillför tillräckligt med kapital till små och medelstora eller nystartade företag, eller när grupper av flyktingar och/eller omlokaliserade individer/samhällen är i behov av medel för att framgångsrikt återanpassas tillbaka i utbildning eller in på arbetsmarknaden.

Finansiella instrument kan således bidra till att uppnå följande av de tematiska målen för ESF:

- främja sysselsättning och arbetskraftens rörlighet;
- investera i utbildning, kompetens och livslångt lärande;
- främja social inkludering och bekämpa fattigdom; och
- att förbättra institutionell kapacitet och effektivitet inom offentlig förvaltning.

Ett **brett utbud av finansiella instrument stöttade av ESF** kan potentiellt användas:

- **Lån** kan tillgängliggöras när kommersiellt alternativ saknas (t.ex. från banker), eller om lån kan erbjudas med bättre villkor än de kommersiella motsvarigheterna (t.ex. lägre räntor, längre återbetalningstider, eller lägre krav på säkerhet). Till exempel kan lån ges till personer för att starta egna företag eller genomföra en vidareutbildning, eller till sociala företag och institutioner som arbetar med marginaliserade befolkningsgrupper t.ex. integrering av flyktingar i samhället.
- **Mikrokrediter** utgörs av mindre lån till individer, som i vissa fall har begränsad tillgång till finansiella tjänster. Lånen tillhandahålls ofta över en kortare tidsperiod och med inga eller låga krav på säkerhet. Exempel på detta kan vara lån till sociala företag, eller unga entreprenörer, eller lån till arbetslösa personer för att de skall kunna erhålla specialiserad yrkesutbildning och därigenom förbättra sina möjligheter till anställning.
- **Garantier** där en försäkran ges till en långgivare att dennes kapital kommer att återbetalas även i det fall låntagaren själv inte kan fullgöra sina skyldigheter. Exempelvis kan unga företagare eller sociala företag som är inriktade på äldre eller långtidsarbetslösa, men som saknar den finansiella uppbackning som behövs, stöddas genom garantier som samfinansieras av ESF. Därigenom skapas ytterligare arbetstillfällen.
- **Eget kapital** är kapital som investeras i utbyte mot helt eller delvis ägande i ett företag. Investeringen kan utöva inflytande över driften av företaget samt ta del av företagets vinst. Eget kapital kan investeras i olika skeden i ett företags livscykel. Kapital med offentligt stöd används dock huvudsakligen i tidiga skeden i form av risk-, sådd- och startkapital.

Eget kapital är sannolikt mest relevant för högriskverksamheter och företag med hög tillväxtpotential, samt lokala, mindre organisationer. Exempelvis kan det handla om organisationer som skapar nya hållbara jobb eller som arbetar med finansiella innovationer för att belöna sociala organisationer som skapar sociala värden, alternativt organisationer fokuserade på innovativ teknik för att lösa sociala problem.

Finansiella instrument kan också erbjudas i kombination med bidrag och andra former av stöd. För att ett projekt ska kunna locka investeringar krävs ofta att beredskapen för att ta del av en investering förbättras. Rådgivning och annat stöd kan finansieras med hjälp av bidrag genom ESF.

Det är också möjligt att bidra med ESF:s resurser till finansiella instrument som förvaltas på EU-nivå, exempelvis sådana som främjar mikrofinansiering och socialt entreprenörskap inom ramen för programmet för sysselsättning och social innovation (EaSI).

Finansiella instrument som samfinansieras av ESF bidrar till långsiktig utveckling och diversifiering av investeringsmöjligheter genom att stödja verksamhet inom områden där investeringsnivåerna ofta har varit suboptimala och genom att stimulera utvecklingen av kommersiellt gångbara projekt, vilket öppnar upp för nya marknadsmöjligheter. Finansiella instrument kan också skapa möjligheter för investerare och finansiella mellanhänder. Tillgången till finansiering har normalt varit svårtillgänglig och kostsam för företag i den sociala sektorn och i många medlemsstater anses branschen av banker och andra finansiella institutioner vara förknippad med hög risk när det gäller utlåning och tillgång till krediter. Dock kan vissa projekt bli mer attraktiva investeringar när offentlig sektor deltar i finansiella instrument och är med och delar på risken.

För mer information

Vägledning för förvaltningsmyndigheter gällande finansiella instrument inom ramen för ESIF:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/thesunds/fin_inst/pdf/fi_esif_2014_2020.pdf

För information gällande metodik avseende förhandsbedömning av finansiella instrument:

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/financial-instruments/

Lagstiftning gällande Europeiska Struktur- och Investeringsfonderna:

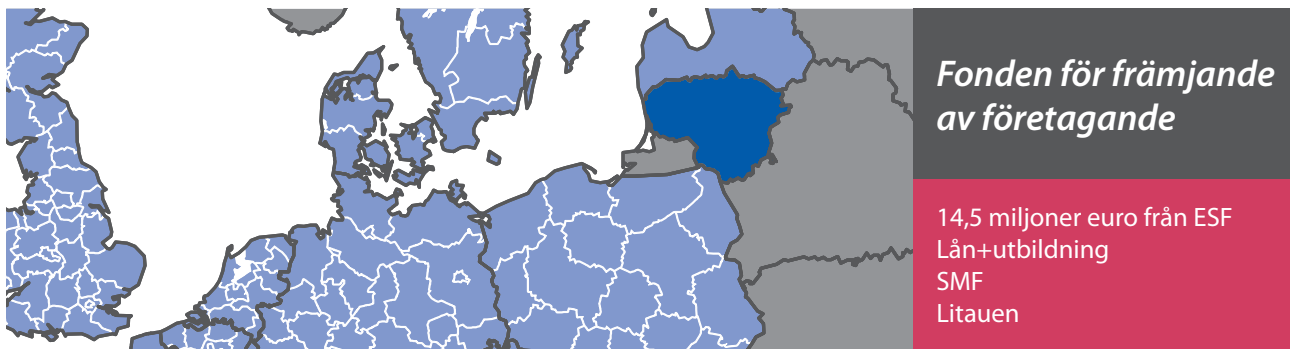
http://ec.europa.eu/regional_policy/sv/information/legislation/regulations/

“Fi-kompassens” hemsidan, plattformen för rådgivning gällande finansiella instrument inom ramen för ESIF:

<http://www.fi-compass.eu/>

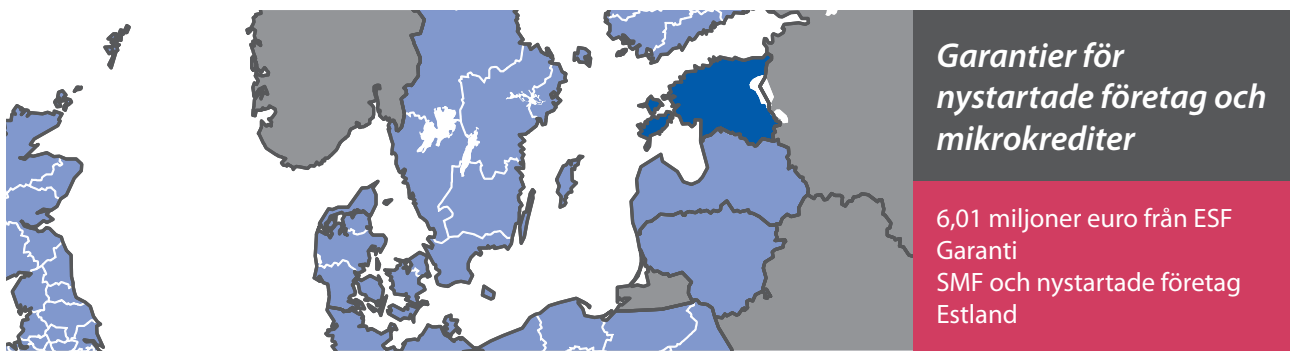
För mer information om Europeiska socialfondens förordning, inbegripet genomförande- och delegeringsakter:

<http://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=33>

... stödjer entreprenörer i utvecklandet av en hållbar verksamhet ...

Fonden för främjande av företagande i Litauen erbjuder lån i kombination med gratis utbildning för etablering av företag, samt till enskilda företagare och sociala företag. Förtur ges till grupper i utanförskap, dvs. arbetslösa och funktionshindrade samt personer under 29 år eller över 50 år. Sedan 2009 har fonden främjat egenföretagande och entreprenörskap genom att aktivera människor inom näringslivet och på arbetsmarknaden, vilket har resulterat i skapandet av nästan 2 000 arbetstillfällen. Detta visar hur en kombination av gratis utbildning och lån kan åtgärda marknadsbrister gällande tillgången till stöd för att starta nya företag.

... hantering av finansieringsbehovet hos nystartade företag med otillräcklig säkerhet ...

Instrumentet för garantier för nystartade företag och mikrokrediter i Estland är inriktade på företag under deras tre första verksamhetsår. Fonden ger garantier för uppstarts- och tillväxtkapital och erbjuder gratis rådgivning för att utforma affärsplaner, vilket krävs som en del av ansökan om ett uppstartslån. Dessutom ges utbildning i företagande av lokala utvecklingscentra. Sedan det finansiella instrumentet började användas 2008 och fram till och med december 2013 har det erbjudits 304 garantier.

... stöd till personer och mikroföretag som inte kan få tillgång till finansiering ...

Mikrokreditfonden ESF Campania i Italien stödjer nystartade företag och avknoppningar med lån upp till 25 000 euro till 0 % ränta. Detta stimulerar investeringar, sysselsättning och tillväxt i regionen genom att hjälpa individer som inte annars skulle fått tillgång till krediter. Sedan 2012 har Sviluppo Campania, den regionalekonomiska utvecklingsbyrån, etablerat kontor i hela regionen. Utvecklingsbyrån ger omfattande information och rådgivning samt fri support till företag som befinner sig i uppstartsfasen. Hittills har 1 845 mottagare fått stöd, varav 1 400 är SMF och mikroföretag och 445 är individer. Detta har skapat 1 145 arbetstillfällen i regionen.

---

www.fi-compass.eu
contact@fi-compass.eu
© EIB (2015)

European Commission
Directorate-General
Regional and Urban Policy
Unit B.3 “Financial Instruments and IFIs’ Relations”
B-1049 Brussels

European Investment Bank
Advisory Services
fi-compass
98-100, boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Luxembourg